

Шиноз
и хомлари

«Агалат»

ЧИНОЗ ИЛҲОМЛАРИ

(Шеърлар ва ҳикоялар)

Тошкент
«Адолат»
2015

УЎК: 821.512.133
КБК 84(5Ў)7
Ч-60

Чиноз илҳомлари: шеърлар, ҳикоялар. Нашрга тайёрловчи:
Г. Ортиқхўжаева. – Тошкент: «Адолат», 2015. – 208 б.

ISBN 978-9943-4512-6-1

УЎК: 821.512.133
КБК 84(5Ў)7

Нашрга тайёрловчи:
Гулбаҳор Ортиқхўжаева

ISBN 978-9943-4512-6-1

© «Адолат» нашриёти, 2015.

ТУЙҒУЛАР ТУҒЁНИ

Шеърятга, санъатга, умуман ижодга ошuftалик бу гўзаллик оламига очилган эшик, сирли, нурли йўллар бошидаги тотли ўйлар, туйғулар туғёнида товланган кўнгил... Аслида бу жараённи сўз билан ифода-лаш мушкул. Чунки истаган сўзини одамзот хоҳлаган пайтида айтиши мумкин. Аммо истаган шеърини кўнгли тусаяган пайтда ёзиш бажарилиши мумкин бўлмаган иш. Зеро, шеър – оний туйғунинг сўздаги садоси, шеър – япроқ юзида титраб турган шабнамнинг сўздаги шакли. Гўзал инсонни «гўзалсиз» дейиш билан киши ҳайрат уйғотолмайди.

Шоирлар аслида одам ўзи билиб, билолмай турган нарсани айтиб юборадилар. Буни эса ўқувчи «тилимни учида турган сўзни топиб айтибди-я», дея ҳаяжонга тушади. Шу боис шеър – ўйлаб, тўқиб эмас, дарддан, қувончдан тўкилиб ёзилади. Ёзмаса туролмаган одам шоир. Илҳом билан, ҳикмат билан, ташбеҳ билан битилган сатрда ёғду бўлади. Ёғду эса кўздан кўнгилга ўтади. Кўнгли ёғдуланган инсон ошиққа айланади. Яхши шеър севишга ўргатади.

Азиз ўқувчи, сиз қўлингизда тутиб турган ушбу китобда агар бироз муболаға билан айтсак, етти ёшдан етмиш ёшгача бўлган чинозлик қалам соҳибларининг ижодидан намуналар жамланган. Аслида Чиноз — Тошкент вилоятининг нурли дарвозаси. Бу муқаддас тупроқнинг қадим ўтмиши, ўз қадри, ўз ҳикматгўйлари кўп бўлган ва ҳозир ҳам бор. Шу учун ҳам “Чиноз илҳомлари” номи билан ушбу гулдаста тузилган.

Албатта, кеча қўлига қалам олган ҳавасманд билан қўлида қалам билан суюги қотган ижодкорлар ўртасида анчайин тафовут бўлиши табиий. Шу боис тўпلامга шеърлари киритилган ҳаваскор ёшларимизга озроқ кечиримли назар ила боққан ўқувчи янглишмайди. Лекин шуни мамнуният билан айтаманки, чинозлик қалам соҳибларининг ушбу тўплами сизни бефарқ қолдирмайди. Унинг ташаббускорларига, ҳомийларига, тўпловчи Гулбаҳор синглимизнинг шижоатига, ҳамюртлари бошини қовуштирганига ташаккур айтамыз ва китоблари муборак бўлсин деймиз. Ҳам тўпلامни, ҳам ижодкорларимизни йўллари ҳамиша ёруғ бўлсин!

**Маҳмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири**

ЭЗГУ ТИЛАКЛАРИМ

Чиноз туман Халқ таълими муассасалари фаолиятини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими тасарруфида 46 та умумий ўрта таълим мактаби, 1 та сиҳатгоҳ мактаб-интернати, 1 та махсус мактаб-интернат, шунингдек, мактабдан ташқари муассасалар, Муסיқа ва санъат мактаби фаолият юритади. Айни пайтда мактабларимизда 18 557 нафар ўқувчи таълим-тарбия олмақда. Уларнинг кўпчилиги мактабни битиргач, туманимиздаги 5 та касб-ҳунар коллежларида ўқишни давом эттирадилар.

Бу ўқувчилар орасида адабиётни севган, истеъдодли ёшлар кўп. Уларнинг илк шеър ва жажжи ҳикоялари «Чиноз ҳаёти» газетаси саҳифаларида эълон қилинмоқда. Бу жуда-жуда қувонарли ҳол. Чунки, адабиёт, ижод билан ошно бўлган бола, албатта, фикрловчи, қалби тоза ҳақиқий инсон бўлиб етишади. Шу боис мактабларимизда тез-тез ижодкорлар билан учрашувлар ўтказиб тураимиз. Бу учрашувларда ўқувчиларимиз фаол иштирок этадилар.

Китоб ўқиган инсон – маънавий бойдир. Мен ҳам кўплаб ўзбек ва жаҳон адибларининг асарларини севиб мутолаа қиламан. Ушбу, «Чиноз илҳомлари» деб номланган тўпламга туманимиздаги шоир ва ёзувчилар, адабиётга эндигина қадам қўяётган ўқувчиларнинг ҳам ижод намуналари киритилибди. Мен уларнинг барчаларига кўнглимдаги энг эзгу тилакларимни билдираман.

Йўлдош МУСАЕВ,
Чиноз туман Халқ таълими муассасалари
фаолиятини методик таъминлаш ва
ташкил этиш бўлими мудир.

Тўйчи ИМОМОВ,
Халқ таълими аълочиси.

«БОЛА БОШДАН ДЕГАН ГАП ТЎҒРИ...»

Болалик инсон умрининг энг гўзал, беғубор палласидир. Шунинг учун бўлса керак, болалик йилларимиз ёдга тушганида кўнглимиз ёришиб, қалбимизда илиқлик пайдо бўлади. Кўзларида қувонч, юзларида табассум балқиб турган шириндан-шакар болажонларни кўрганимизда ҳам шундай ҳисларни дилдан кечираимиз.

Бугуннинг болаларига қараб туриб, уларга жуда ҳавасим келади. Узоқ йиллар мактабда ўқувчи ёшлар билан ишлаганим учунми, болалар ва ўсмирларнинг ҳаётига, ўй-қизиқишларига бефарқ қарай олмайман. Шунинг учун бўлса керак, болалар дунёсига қалбан яқинман.

Юртимиз келажаги бўлган ёш авлод вакиллари-нинг эртанги куни, албатта, бугун қандай таълим-тарбия олаётганига боғлиқ. Шу жиҳатдан ҳам бугуннинг болаларига ҳавас билан қарайман. Педагог нигоҳи билан эндигина мактабга қадам қўйган ўғил-қизларимизга қарар эканман, дилимда шундай ўйлар кечади: ҳар бир муаллим боланинг руҳиятидаги ўзгаришларни илғай билиши шарт! Боланинг ёмони бўлмайди, аммо шўх, бироз қайсарроқ, гапга кирмайдиган, ўйинқароқ болалар бор. Хўш, улар билан қандай ишлаш керак? Мана шундай шўх болалар, тарбияси оғир ёшларга ҳар бир муаллим алоҳида эътибор билан қараши зарур.

Болалар кўп нарсани билмайди, ҳамма нарсага ҳам эътибор беравермайди, деган фикрга қўшилмайман. Ёш боланинг ёнида ҳамма гапни гапиравериш ҳам ноўрин. Ортиқча танбеҳ ва чекловлар ҳам болани ўзингиздан бездириб қўяди. Умуман, бола психологияси ҳақида гап кетганда, аввало, шу нарсага эътибор бериш керакки, ҳар бир ёш интилувчан, нимагадир қизиқади. Унга ана шу қизиқишлари доирасида гапириш, ўрни келганда у билан ҳисоблашиш ҳам керак. Болалар билан тиллашишни ҳамма ҳам эплайвермайди, албатта. Баъзи бир ота-оналар қаттиққўллик йўлини тутишади. Бундай қилиш ҳам тўғри, лекин ҳамма вақт ҳам дакки ёки танбеҳ билан болани йўлга солиб бўлмайди.

Шу ўринда шоир Сергей Есениннинг қуйидаги сатрлари ёдимга тушди:

Гўдакликдан маълум ҳар одам,

Бола бошдан деган гап тўғри.

Мабодо мен шоир бўлмасам,

Бўлар эдим безори, ўғри.

Ҳақиқатан ҳам, болалиқдан маълум ҳар одам... «Бўладиган бола бошидан», деган нақлни ҳам бежизга айтмаган халқимиз. Иқтидорли, истеъдодли ёшларимиз кўп. Бироқ, қониқарли билим олаётган ёшларни ҳам эътибордан четда қолдирмаслик керак. Чин педагог мана шундай ёшлар қалбининг туб-тубида ётган, ҳали ҳеч ким илғамаган ҳисларни илғайди, уларни тўғри йўлга йўналтира олади.

Ҳар бир ёшга таълим-тарбия беришда аввало уларга ўзимиз ибрат бўлишимиз зарур. Баркамол авлоднинг диди, онги, савияси, маънавий дунёқараши шаклланишида миллий қадриятлар ҳам муҳим ўрин тутаяди, албатта. Айниқса, инсоннинг маънавий олами шаклланишида адабиёт, бадиий ижоднинг ўрни катта. Шунинг учун ҳам ҳар бир ёш авлод вакилига болалиқдан миллий ўзлигимиз ҳақида зарур тушунчаларни бериб бори-

шимиз муҳим деб ўйлайман. Айниқса, ижодга меҳри баланд ёшларимизга, бўлажак журналистлар, бўлажак ёзувчи-ю шоирларимизга! Инсон учун китобдан яхши дўст йўқ. Фарзандларимизнинг болаликдан кўпроқ китоблар билан дўст бўлишига имкон яратишимиз, уларга китоб совға қилишимиз, мутолаа маданиятини ўргатишимиз керак.

Ҳар бир ёш ниҳолнинг қалбида минг бир иқтидор яширин. Фақат уни юзага чиқара билмоқ керак! «Чиноз ҳаёти» кўп йиллик қадрдоним. Истеъдодли, иқтидорли ёш қаламкашларимиз жуда кўп. Айниқса, таҳририят қошидаги «Сўз» адабий тўғараги аъзолари сафида туманимизнинг ҳамма ҳудудидаги мактабларда, коллежларда таҳсил олаётган, қоғоз-қаламни дўст тутган ёшлар жамланган. «Чиноз илҳомлари»га шундай бир гулдаста жамланибдики, ундаги ҳар бир гулнинг ифори ўзгача, бетакрор, бири биридан нафис, чиройли. Истеъдодли қалдирғочларимизга баланд парвозлар тилайман.

Анора ПАРДАБОЕВА

1953 йилда Тошкент вилояти-нинг Чиноз туманида таваллуд топган. Сирдарё Давлат педагогика олийгоҳида таҳсил олган. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган ёшлар мураббийси.

Ижод намуналари «Шарқ юлдузи», «Саодат», «Гулистон», «Ёшлик» журналларида, газеталарда эълон қилинган. Шеърлари «Ёшлик» альманахларига, 1985 йилда чоп этилган «Ёшлар овози», «Булоқ кўз очди» деб номланган китобларга киритилган. «Наво» номли шеърий тўплам муаллифи.

ВАТАН

Сени она дедим, улуғ Ватаним,
Сенсиз ёруғлик йўқ, бахтим кулмайди.
Сенсан томиримда айланган қоним,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Этаклаб нурини тўкади қуёш,
Чаманлар мангудир, гуллар сўлмайди.
Ниш урган ҳар чечак кўтаради бош,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Айрилган юракни соғинч ўлдирар,
Сендек ҳеч ким кўнглим дардин олмайди.
Сенсиз бари ёлғон, сохта туйғулар,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Сен борим, сен қалбим, кўрар кўзимсан,
Қанча мадҳ этмайин кўнглим тўлмайди.
Сен шеърим, илҳомим, айтар сўзимсан,
Ватан, сенсиз бир зум яшаб бўлмайди.

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi
<https://kitobxon.com/uz/asar/3571> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси
<https://kitobxon.com/uz/asar/3571> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию
можно найти на сайте
<https://kitobxon.com/ru/asar/3571>